

לפני 25 שנה

בווארדיסאליב • תחת הכותרת "רודתו של צירלי", בשם סרט נודע מאותה תקופה, דוח פרק נוסף בסדרה. מבנות ושמה שחיתות, על השחיתות במישרד הרישוי בתל-אביב • בשער הגיליון: המהומות בווארדיסאליב.

העולם הזה: 1137 תאריך: 15.7.1959

הערבים. תיזה נוסחה זו, שהיתה אהודה על הצרפתים, עת קיוו בעזרתה לפלג את העם הסורי ולמנוע את ליכודו במלחמת-שיחורו משותפת, ניצבצה כעד דבריו של בן-גוריון.

קבע בן-גוריון: על האומה הדרונית להשיג בהקדם ממלכתיות משלה — כלומר, להקים מדינה דרונית עצמאית בשטח השייך כיום לסוריה. בישראל, יוכל כל דרוני, מקומי או זר, לקבל חלקת-אדמה. חיילים דרונים משוחררים יתקבלו למישורה, או יוכו לשיקים — אפילו לפני החיילים היהודיים.

ספוק ערבי. בכל זאת היה ביקור זה, כמו הביקור בכפר הערבי הגדול באקה אל-ערביה שקדם לו, סימן למיפנה בחיי בן-גוריון ובחיי המדינה. הפוליטיקאי הפיקח, שבמשך 10 שנות קיום המדינה לא ביקר מעולם בכפר ערבי ולא קיבל מעולם מישלחת ערבית, הבחין בעליית מישקלם העיצובי של הכוחות הדרוגלים בהשתלבות מרחבית, החליט לעשות כמה מחוות בכיוון זה.

כך פתח את דבריו בג'וליס במישפט ערבי של משורר יהודי. בן-גוריון, שאינו יודע ערבית, קרא את המילים שהיו רשומות אצלו באותיות עבריות, במיבטא לקוי, אך ברצון טוב. הפסוק: "היא מלגלת לנו באומרה שאנו מעטים." אני צעיתי: מעטים הם הגרולים!

המשק

אין כעסקי טעטועים

ההצגה חייבת להימשך. מעולם לא הומחשה סיסמה טראגית ואמיתית זו ככתיאטרון הישראלי, כשבועות האחרונים. תחילה אירע הרבו עם מותו של שחקן הבימה מנחם בנימיני, בערב בו הופיעה רעייתו, שחקנית הבימה תמרה רובינס, בהצגת הבכורה של אדון בידרמן. לפני ההצגה ביקרה תמרה את בעלה בבית-ההולדים. היא הבחינה במצבו שהלך והחמיר, הצהירה כי תודיע לחבריה בהבימה לרדות את הצגת הבכורה.

גם כרגע גסיסתו לא הסכים אי-שכמה ותיק כבנימיני לקבל הצעה זו, שיכנע את רעייתו לבטלה.

הלם מאחורי הקלעים. לפני שבוע התרסק על פיסגת גבעה, בגליל התחתון, באמצע שהדהודה, מטוס-דירוס של חברת כיס-אורי. טייס המטוס, יאיר חסין (26), איש משק עין-החורש, נהרג. הידיעה על מותו הגיעה לחברתו של יאיר כיום המחרת בבוקר. רותי אטיאס, שחקנית בצל ירוק, מיכלה הלם. יאיר היה חברה הראשון. כצהריים השתתפה רותי בהלווייתו של יאיר. בערב היא הופיעה בהצגה אף מילה למורגנשטיין, שרה ורקדה על הבמה. מאחורי הקלעים התמוטטה רותי מרי פעם, שבה אל הבמה כשכוחותיה הולכים ואולים. איש מהצופים לא הרגיש בכך.

הווי

ספרות גרעינית

בירושלים קנה תלמיד בית-ספר תיכון גרעינים לפיצוח, וגילה כי השקית, שבה היו הגרעינים ארוזים, עשויה מהכחינה שלו בספרות, שנמכרה על-ידי מורו כחומר-גלם לעושה השקיות. ★★

ריפוי בעיסוק

בתיאביב נמלט חולה לכושפיו'מה מבית-החולים הדסה, התעלף מכאבים ברחוב אלנבי הסמוך, והסכני, כשהתעורר: "משעמם לי בבית-החולים."

כל צפון-אפריקאי חברותי וגלוי-לב ★ פנצ'רים בגלגלי הממשלה ★ בן-גוריון אצל הדרוזים על הגורן

חור בגלגל המכונית. אך כאן אירע פנצ'ר נוסף. כל הגורמים שהסכימו להקמת ועדת-התאום, קברו אותה מייד עם הקמתה. כי הם לא היו מוכנים לשתף עמה פעולה. קבעו פקידים ככירים במישרד-האוצר, ידיו של אריאלי: הוא הורס לעצמו את הקאריירה, אף שר לא יסכים כי אריאלי, איש מישרד-האוצר, יתערב בענייני מישרדו, ויחשל את עורף המנגנונים והכפילויות.

בשבוע שעבר, ימים אחדים אחרי שנודע על הקמת ועדת-התאום, נתפרסמה בהארץ ידיעה קטנה, ידיעה שציננה שהקמת הוועדה נדחתה עד אחרי הבחירות.

כל תיקון פנצ'רים לא ייערך בגלגלי הממשלה, ויהיה צורך בגלגל חדש. היחיד שיכול היה לשמוח הוא אריאלי: ההחלטה האחרונה השאירה אותו בתפקיד העכשווי, הצילה בעקיפין את הקאריירה שלו מפנצ'ר אישי בטוח.

המשל עבאי

הארון אל-ראשיד

"הוא נפל עלי מהשמיים" — כך רגילים ערבים לבטא את רגשותיהם כאשר בא להם גואל במצוקתם.

השבוע נפל דויד בן-גוריון על תושבי הכפר הדרוזי ג'וליס. קצינים שסיררו בכפר קודם, כדי להכין את הביקור, קבעו כי המקום המתאים ביותר לנחיתת הליקופטר של ראש-הממשלה המתפטר הוא שדה שבו רגילים התושבים לרוש את הקציר. האיכרים שנתבקשו להעביר את הרייש למקום אחר, טענו בצדק שהתבואה תתקלקל.

המימשלה-העבאי מצא פיתרון: הוא הביא קומביינים חרישים, שגמרו ביומים את העבודה המעסיקה את בני ג'וליס, בשנים אחרות, למעלה מחודש ימים. נוסף על ישועה זו, באה ברכה אחרת: ישישים פועלים מצאו להם עבודה של כמה ימים בסידור מקום-הנחיתה. שכרם בא להם מירי משלם-המיסים, ותושבי ג'וליס התפללו לאל הסורי של ערפתם, כי ראש-הממשלה יפול עליהם מן השמים, ככל שנה, בעונת-הקציר.

תוכנית-בילטמור דרונית. אולם האיש שירד מן השמיים לא הביא גאולה רבה. יותר משרמה למשיח, רמה להארון אל-ראשיד מורדני, המתחפף כדי לרדת אל העם ולשמוע מה בפיו. הוא הופיע לשמוע כי בישראל מקופחים הדרוזים כמו הערבים, התפלא כשנאמר לו כי ארמות הדרוזים מופקעות בסיטונות, כאדמות הערבים, למען ביטחון המדינה והוראות שרי הביטחון.

ראש-הממשלה לא השאיר ספק שהוא מתייחס אל הדרוזים כאל אומה נפרדת, הדומה ליהודים והחייבת לשתף עמם פעולה נגד

העבודה והתחבורה. סתירות אלו פוגמות בעבודת הממשלה, מאפשרות לסוחרים ממולחים לנצל לטובתם את הפרצות הקיימות בין המישרדים. את מה שאינם יכולים להשיג במישרד אחד, הם מצליחים לקבל בקלות יתרה במישרד השני. פגם זה עולה הון תועפות למשלם המיסים, שצריך לממן את קיום המנגנונים הכפולים במישרדי הממשלה.

לפני חודשים אחדים הגו ראשי מישרד-האוצר רעיון מוצלח, קיוו לתקן פגם רציני זה כמערכת המישרדים הכלכליים. הם החליטו להקים ועדה לתיאום כלכלי. תפקידה היה רומה לעבודת תיקון פנצ'רים במוסד מכוניות: סתימת

בגין, באדר והבדווים בחאפלה מפוארת שערך השייח' הבדווי האופוזיציה מנחם בגין ויוחנן באדר (במשקפי שמש) הוגשו 13 כבשים על עלות נחושת חדשות, למען הכשרות נשחטו הכבשים על-ידי שוחט יהודי ולמען האווירה סיפור צינ'באתים. ד"ר באדר, למשל, סיפר שכאשר ישב, בתקופת הבריטים בקישה (הכלא) הירושלמי, ביקש שישלחו לו פיז'מה ממש. הסיבה: ידוע שמישפטים אינם אוהבים משי!

חורים בין המישרדים השונים. לשימתחם של ראשי מישרד-האוצר נמצא מתגרב, שהסכים לקבל על עצמו את התפקיד. אריאל אריאלי (40), בלונדי, גבהיקומה, ביקש להשתחרר מעבודתו כסגן-הממונה על הכנסות המדינה, לקבל את ניהול התיאום בין המישרדים הכלכליים.

מישטרה אלמוני, שצוטט בהארץ למחרת ה- התקוממות.

מתוך גרוננו של קצין זה ריברה נימה עמוקה של כוז והתנשאות. והו תהליך מחשבתי שאינו מיוחד רק לאיש אחד — הוא משותף לחלק גדול מן הציבור כארץ. אין הוא תלוי בהיגיון כולשהו. הוא מבטא משהו תתי-הכרתי. הוא יוצר את דמותו של המומחה לענייני המיזרח, הקובע, כי "כל ספרדי עצלן", או "כל צפון-אפריקאי הוא ביריון", או "כל ערבי יחיד לך בפרצוף ויתקע לך סכין נגב", ועוד אירויות-כנף מסוג זה.

הסיבה האמיתית ליחס נפשי זה הם חוסר הידיעה, הפחד הסתום של האדם כלפי האיש שגדל כסביבה שונה לגמרי, המרכז בסיגנון אחר הנראה משונה וזר. אולי זוהי האשמה היסודית של החינוך הישראלי, שלא הצליח — ואף לא ניסה — לקרב את הצעיר העברי אל תרבות המיזרח, אל הבנת סיגנונו והערכת מעלותיו. אילו היה חינוך זה שונה, ייתכן כי כארץ היו מתהלכים פסוקים כמו: "כל ספרדי הוא בעל חוכמת חיים", או "כל צפון-אפריקאי חברותי וגלוי-לב", או "כל ערבי מכניס אורחים".

אנשים

● **אבא אבן** עתיד להכניס סיגנון חדש נפי הנואמים הישראליים שינסו, כנראה, לחקותו כדי לזכות לאותה אהדה שהוא זוכה כנאומיו. כמה דוגמות של רישוריקה אבנית: "אני משמש כלי-קיבול לנחשולי-גואה של שבחים", או "התשבחות שמפוזרים לי, עשויים להוציאני, הלילה ותם, לתרבות נפשית רעה".

● **כספי** הנוטרות העברית, העומד לצאת בקרוב, מועלים וזכרונות רבים מתקופת הכובע האוסטרלי, שנחשב על ראשי הנוטרים, אחד מהם: **יגאל ירין** שימש כזמנו סמל ביחידת הנוטרים. באחד המישרדים געו בו קצין המישרדה הבריטית מתים. יגאל ירין: "קורפוראל סובייטי,

מתקן הפנצ'רים

מאז הקמת המדינה קיימות כפילויות וסתירות בין משרדי האוצר, המיטה-הרשתעשה